

ULV I NORGE PR. 1. FEBRUAR 2010

FORELØPIGE KONKLUSJONER FOR VINTEREN 2009/2010

RAPPORT 2

Bakgrunnen for denne statusrapporten om ulv i Norge er de pågående og mangeårige felles svensk-norske bestandsregistreringer av ulv i vinterhalvåret, se tidligere utgitte årsrapporter (f.eks. Wabakken, Aronson, Strømseth, Sand, Maartmann, Svensson & Kojola 2009. Ulv i Skandinavia – statusrapport for vinteren 2008-2009. Høgskolen i Hedmark. Oppdragsrapport 6. 51s). Resultatene i foreliggende statusrapport er å betrakte som foreløpige. Vinterens ulvesporinger fortsetter og vi er takknemlige for alle typer ulvemeldinger i tiden framover. Revirhevdende, stasjonære ulver i flokker (familiegrupper) eller par er så langt i vinter kun bekreftet i Østfold og Hedmark fylker.

Hedmark

To valpekull er bekreftet født i følgende helnorske revir i Hedmark i 2009 (tabell 1):

Osdalsreviret (7-9 ulver):

Et valpekull på minimum 7 valper ble dokumentert i juli 2008, hvorav 6 valper ble fotografert og én valp funnet død. Et nytt kull med 8 valper ble påvist 28. mai 2009. Hittil i vinter er minst 5-7 unglulver sporet på snø i tillegg til foreldrepåret. Forvaltningen har bemerket hannen i foreldrepåret med et fungerende GPS-halsband. Tispas GPS-halsband er tatt av. Familiegruppen er helnorsk og har tilhold både innenfor og utenfor den av Stortinget etablerte ulvesonen. Mer enn 50 % av flokkens revirgrenser er utenfor sonen.

Kynnareviret (9-10 ulver):

Yngling ble påvist i 2008 og et nytt kull av samme par er påvist i 2009. DNA-analyser har vist at hannen er finsk-russisk, mens mor til valpene er født og oppvokst i reviret i 2006. Tispa ble radiomerket av forskningsprosjektet SKANDULV i 2007 (nå ikke-fungerende halsband) og hun overtok reviret til sin mor etter at denne brått forsvant rett før forventet valpefødsel samme vår. Revirgrensene til denne familiegruppen dekker så langt kun norske arealer, fullstendig innenfor ulvesonen, men svært nær riksgrensen mot Sverige. Tidligere er revirets østgrense kartlagt til kun 2 km fra riksgrensen mot Sverige. Endelig konklusjon om reviret fortsatt skal klassifiseres som helnorsk vil bli avklart ved videre kartlegging i vinter.

Ellers i ulvesonen er det i Hedmark påvist ett nyetablert, stasjonært ulvepar nordvest i Trysil (Slettåsparet) og Julussatispa har igjen fått en ny partner, hennes 5'te partner på 5 år. Hittil i vinter er det i Hedmark påvist totalt 31-38 ulver (Tabell 1), hvorav 24-28 helnorske (2 nå døde).

Tabell 1. Antall ulver med enten helnorsk tilhold (31-37), eller med tilhold på begge sider av riksgrensen (16-20), dokumentert på snø i Norge pr. 1. februar 2010, vinteren 2009-2010 (oktober-februar). Av de helnorske ulvene er 3 avlivet i vinter ved skadefelling og lisensjakt.

REVIR / Område	LAND	Fylke/Län	Sosial status 2009-2010	Kull født i 2009	Antall ulver foreløpig pr. 01.02.2010
Anarjohka	N	Finnmark	Stasjonær?	Nei	1
Snåsa	N	N-Trøndelag	Ikke-stasjonær	Nei	1 ¹
Rennebu-Tynset	N	S-Trøndel/Hedm	Ikke-stasjonær	Nei	0-1
Gausdal-Søndre Land	N	Oppland	Ikke-stasjonær?	Nei	0-1
Siljan-Lardal	N	Telemark/Vestfold	Stasjonær?	Nei	1
Koppang	N	Hedmark	Revirmark. par	Nei	2 ¹
Osdalen	N	Hedmark	Familiegruppe	Ja	7-9
Julussa	N	Hedmark	Revirmark. par	Nei	2
Slettås	N	Hedmark	Revirmark. par	Nei	2
Vestre Trysil	N	Hedmark	Stasjonær?	Nei	1
Kynna	N	Hedmark	Familiegruppe	Ja	9-10
Vestre Glåmdal	N	Hedmark	Stasjonær?	Nei	1 ²
Fulufjell	S/N	Dalarna/Hedmark	Familiegruppe	Ja	1-2 ³
Juvberget	S/N	Värmland/Hedm	Revirmark. par	Nei	2
Rotna	S/N	Värmland/Hedm	Revirmark. par	Ja	4
Gräsmark?	S/N	Värmland/Hedm	Revirmark. Par?	?	0-2
Rømskog	N/S	Østfold/Värmland	Stasjonær?	Nei	1-2
Linnekleppen	N?	Østfold	Familiegruppe	Ja	4
Rokke	N	Østfold	Stasjonær?	Nei	0-1
Dals Ed-Halden	N/S	Østfold/V.Götal.	Familiegruppe	Ja	6 ⁴
Dals Ed Søndre ⁵	N/S	Østfold/V.Götal.	Familiegruppe	Ja	2 ³
Totalt					47-57

¹⁾ Avlivet i desember 2009

²⁾ Galven-tispa (ettåring, GPS-merket som valp i Sverige, far finsk-russisk innvandrer)

³⁾ Revirhevdende lederdyr. Valper foreløpig kun påvist på svensk side av riksgrensen.

⁴⁾ Svensk sporingspersonell har meldt om 9 ulver i familiegruppen. M.a.o. 3 valper er foreløpig ikke registrert i Norge.

⁵⁾ Endelig bekreftelse ved DNA-analyse gjenstår.

Østfold

I etterkant av den forrige *foreløpige* rapporten om bestandsstatus for ulv i Norge (pr. 5. januar 2010) og gode sporsnøforhold i Østfold fylke, har lokale kontakter rapportert en rekke funn av spor etter ulveflokker og par til bestandsovervåkingen ved Høgskolen i Hedmark. Med bakgrunn i disse meldingene, omfattende sporing på snø og ved DNA-analyser v/NINA i Trondheim, ble det nå i januar påvist 2 ulveflokker med avkom og ett revirmarkerende par i Østfold (Tabell 1). Det sistnevnte paret (Dals Ed Søndre) skal ifølge svensk feltpersonell ha 4 valper lengre sør i Sverige. Dette foreldreparet og den ene flokken (Dals Ed-Halden) tilhører grenserevir, og deres utbredelse på norsk side er begrenset til deler av Halden kommune.

Den siste flokken er en ny dokumentert familiegruppe med foreløpig kartlagte revirgrenser mellom Haldenvassdraget i øst og sør og Glomma i vest (reviret inntil videre kalt "Linnekleppen", Tabell 1). Kartleggingen så langt viser at reviret dekker deler av Halden, Rakkestad, Aremark og Marker kommuner (Figur 1). Det er mistanke om at reviret også omfatter deler av Eidsberg kommune.

Sannsynligheten er stor for at dette kan være et helnorsk revir, men det er viktig å presisere at før endelig konklusjon kan trekkes, er det nødvendig med mer informasjon og kartlegging både i felt og ved DNA-analyser (bl.a. sjekke opp mot svenske innsamlede DNA-prøver). Fra nærmeste punkt som til nå er kartlagt, er det kun 11 km til riksgrensa mot Sverige (store vassdrag imellom, men det er tidligere påvist at revirhevdende GPS-merket ulv har svømt over opptil 2 km bred innsjø). Hittil har vi sporet fire dyr i flokken og DNA-analyser har bekreftet at foreldreparet er intakt sammen med to hannvalper. Det er også viktig å presisere at flokken *kan* bestå av flere dyr, så antall ulver er høyst foreløpig.

Ellers i ulvesonen i Østfold er det foreløpig påvist ytterligere 1-3 ulver (Tabell 1). Totalt i Østfold er det hittil i vinter mao. sporet 13-15 ulver, hvorav 4-5 foreløpig klassifisert som helnorske (Tabell 1).

Konklusjoner.

Revirhevdende, stasjonære ulver i flokker (familiegrupper) eller par er hittil i vinter kun bekreftet i Østfold og Hedmark fylker. En ny ulveflokk som *kan* være helnorsk (i så fall fullstendig innenfor ulvesonen) ble nå i januar dokumentert i Østfold ved hjelp av meldinger, omfattende sporing på snø og DNA-analyser. Familiegruppen er et resultat av en yngling i 2009. Det er første gang på over 100 år at en ulveflokk har revir i denne delen av Østfold, mellom Haldenvassdraget og Glomma. Et ulvepar i Kynnareviret har ynglet i Hedmark to år rad (2008, 2009). Hannen i dette foreldreparet er av finsk-russisk opprinnelse og er derfor genetisk viktig for den skandinaviske ulvestammen. Foreldreparet var før jul fortsatt intakt og trolig var hannen også i live i januar. Med flere alternative par som potensielt kan yngle er det teoretisk mulig at det for første gang i 2010 *kan* bli 3 ynglende tisper i helnorske revir innenfor den etablerte ulvesonen, i tråd med Stortingsvedtaket av 2004. Åsnes i Hedmark og Halden i Østfold skiller seg fra alle andre kommuner i Norge ved at de nå har deler av 3 ulike ulverevir innenfor kommunens arealer.

Vennlig hilsen

Petter Wabakken
Prosjektleder
Høgskolen i Hedmark – Evenstad
Avdeling for skog- og utmarksfag
N-2480 Koppang

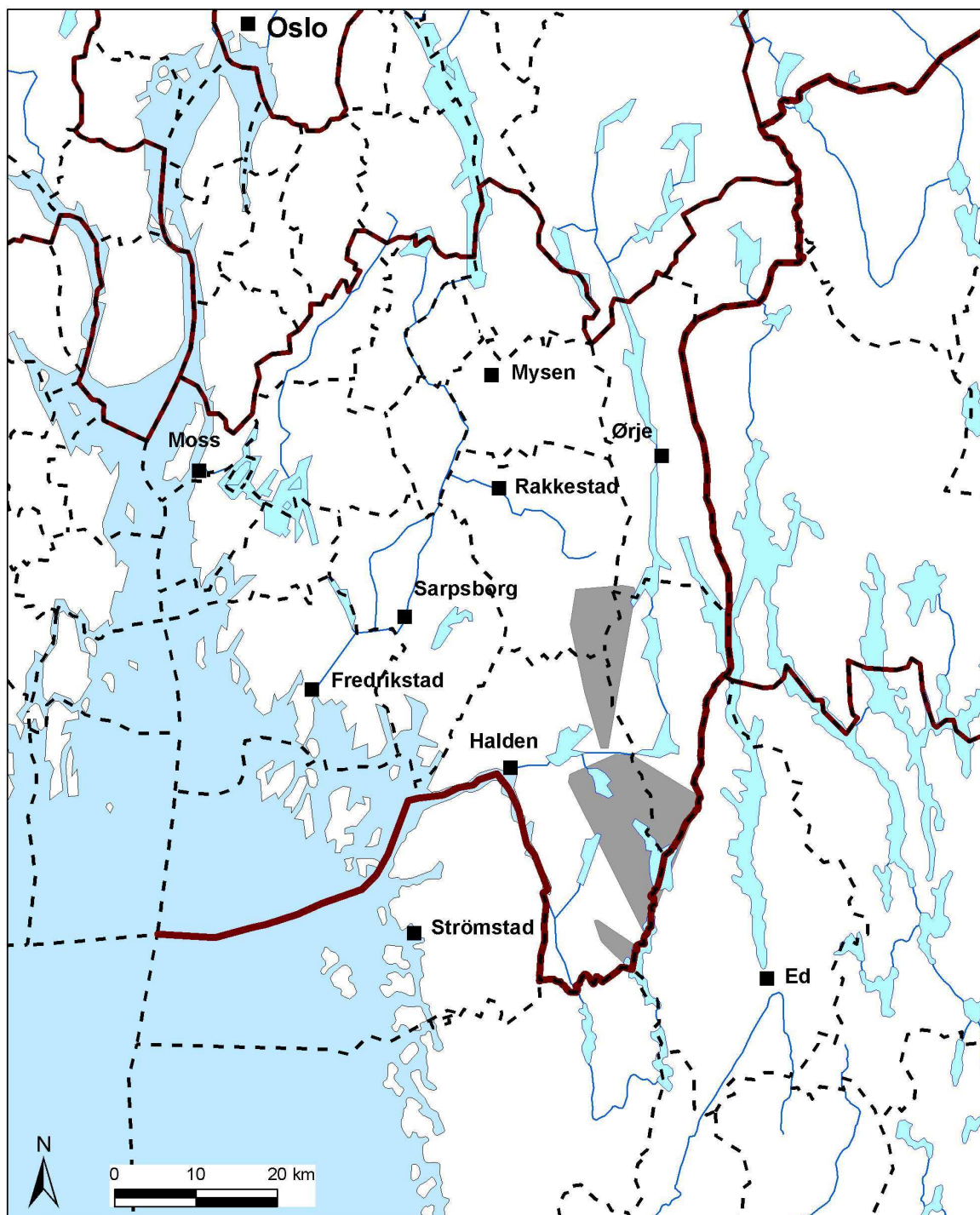
Telefon: (+47) 97044518
Fax: (+47) 62430851
E-mail: petter.wabakken@hihm.no

Erling Maartmann
Feltkoordinator
Høgskolen i Hedmark – Evenstad
Avdeling for skog- og utmarksfag
N-2480 Koppang

Telefon: (+47) 48112070
Fax: (+47) 62430851
E-mail: erling.maartmann@hihm.no

Thomas H. Strømseth
Feltkoordinator
Høgskolen i Hedmark – Evenstad
Avdeling for skog- og utmarksfag
N-2480 Koppang

Telefon: (+47) 95972050
Fax: (+47) 62430851
E-mail: thomas.stromseth@hihm.no

Figur 1. Foreløpig utbredelse av 3 ulverevir (grått) i Østfold fylke, kartlagt på sporsnø pr. 1 februar vinteren 2009-2010. Kommunegrensene er stiplet. Kartet viser fra nord til sør norsk utbredelse av de 3 revirene Linnekleppen, Dals Ed-Halden og Dals Ed Søndre (Tabell 1). For å få så god kunnskap som mulig om de reelle revirgrensene, er registreringene svært takknemlig for meldinger om syns- eller sporobservasjoner av revirmarkerende ulver eller flere ulver i følge utenfor revirgrensene vist på kartet (se telefonnumre / e-mail, over).